

PROJECTEN PERIODE 2016-2022
POLDERS MET WAARDEN

Inhoud

Groen Schoolplein onderwijs	3
De Bonte Weide.....	5
Waterbesparing Kampeerbosje Leerdam.....	7
Stichting het Groene HartHuys.....	9
Het concept “het Zonnewiel”	11
Gewoon AnderZ.....	12
Stad-Landvaartochten	13
Weilandklooster	14
Flip the City.....	16
De Onthaast Boerderij.....	18
The Cranberry Company: Vervolgonderzoek biologische cranberryteelt	20
Coöperatief Duurzaam Netwerk Tiendweg te Noordeloos	22
Poort van de Krimpenerwaard	24
De Kluslus	25
Bezoek Gerrit.....	27
Weids Bloemendaal.....	29
De Gespreide Herberg.....	30
Kaas Experience Center Bleskensgraaf	32
Topsurf Stad en Topsurf Natuur.....	35

Groen Schoolplein onderwijs

Inleiding

Veel schoolpleinen in Nederland zijn nog steeds versteend en grijs, met als enige functie het bieden van een pauzeplek. Dit komt doordat schoolpleinen vaak als sluitpost worden behandeld bij aanleg en onderhoud. Hoewel er initiatieven zijn om schoolpleinen te vergroenen, ontbreekt het scholen vaak aan kennis, ervaring en middelen om deze vergroening effectief te benutten voor onderwijs. Hierdoor blijft het potentieel van groene schoolpleinen onbenut. Er is behoefte aan ondersteuning om deze transitie naar groenschoolpleinonderwijs mogelijk te maken.

Aanleiding

De huidige situatie was voor tuin- en buitenruimtearchitecte Clarine Hofstee aanleiding om actie te ondernemen. Zij peilde de interesse bij scholen in de regio Alblasserwaard/Vijfheerenlanden, waaruit bleek dat er veel animo is voor vergroening. Inmiddels zijn vijf scholen gestart met herinrichting. De vergroening draagt bij aan een gezonde en stimulerende leeromgeving.

Daarnaast bevestigen onderzoeksresultaten van Jolanda Maas (VU Amsterdam) de voordelen van vergroening en groenonderwijs, zoals verbeterde concentratie en schoolprestaties. Dit project sluit aan bij de LEADER-doelstellingen en wordt mede mogelijk gemaakt door cofinanciering van de gemeente Molenlanden. Clarine Hofstee is als inhoudelijk verantwoordelijke bij uitstek geschikt om dit project te leiden, mede door haar netwerk en ervaring.

Doelstelling

Het doel is om levensecht leren op groene schoolpleinen te realiseren en te borgen bij scholen in Alblasserwaard/Vijfheerenlanden. Dit moet leiden tot bewustwording bij leerlingen, ouders en leerkrachten over het belang van een leefbare buitenruimte, klimaatadaptatie, biodiversiteit en gezond eten. Het project ontwikkelt en implementeert tools voor een nieuw participatieproces rondom groenschoolpleinonderwijs, dat openbaar toegankelijk is.

Projectnaam: Groen-schoolplein-onderwijs

Initiatiefnemer: C. Hofstee

Aanvrager: Gemeente Molenlanden

Contactpersoon: Jacco Klootwijk en Gerold den Haan / 088-7515000 / info@molenlanden.nl

Regio: Alblasserwaard

LEADER thema: Versterking van de relatie tussen stad en land

Versterking van de sociaaleconomische positie van het gebied of de agrarische sector van het gebied.

LEADER subsidie: € 50.000,00

Totale projectkosten: € 100.000,00

Gemeente Molenlanden : € 50.000,00

LEADER : € 50.000,00

Looptijd project: April 2021 – december 2024

Website: <https://gsp-onderwijs.nl>

De Bonte Weide

Inleiding

De Bonte Weide werkt aan een toekomstbestendig landbouwmodel waarin natuurinclusieve veehouderij, korte ketens en beleving samenkomen. Dit project richt zich op het ontwikkelen van een inspirerend voorbeeldbedrijf waar productie, bewustwording en gezondheid hand in hand gaan. Door praktijkexperimenten, publieksontvangst en productverkoop wordt een brug geslagen tussen boer, burger en natuur.

Aanleiding

De huidige landbouwpraktijk staat onder druk door maatschappelijke, ecologische en economische uitdagingen. De Bonte Weide wil laten zien dat het anders kan: natuurinclusief, circulair en met oog voor mens en omgeving. De vraag naar rauwmelkse geitenproducten groeit, maar de afzetkanalen zijn versnipperd en het bedrijf is nog beperkt ingericht op publieksontvangst. Dit project biedt de kans om het bedrijf door te ontwikkelen tot een plek waar productie, educatie en beleving samenkomen.

Doelstelling

Ontwikkelen van een natuurinclusief boerderijsysteem

Via praktijkexperimenten wordt een alternatief landbouwmodel ontwikkeld dat andere boeren inspireert om natuurinclusieve stappen te zetten.

Versterken van de verbinding tussen mens en natuur

Bezoekers ervaren de heilzame werking van natuur op gezondheid en welbevinden, onder andere via het programma "Meelopen met de boer".

Professionaliseren van productie en afzet

De zuivelruimte, winkel en opslag worden uitgebreid en verbeterd. De korte keten wordt versterkt door directe verkoop en samenwerking met regionale afnemers.

Verbeteren van publieksontvangst en beleving

Het erf wordt publieksvriendelijk ingericht en er wordt een natuurhuisje gebouwd voor meerdaagse verblijven. Dit maakt het bedrijf toegankelijk voor educatie, recreatie en bewustwording.

Samenvatting

Projectnaam: De Bonte Weide

Initiatiefnemer: De Bonte Weide

Contactpersoon: Martjan en Willy de Jong | info@debonteweide.nl | 06-29100116

Regio: Krimpenerwaard

LEADER thema:

- Versterking van de relatie tussen stad en land
- Versterking van de sociaaleconomische positie van het gebied of de agrarische sector van het gebied.

LEADER subsidie: € 30.000,00

Totale projectkosten: € 155.493,00

Gemeente Krimpenerwaard: € 15.000,00

Provincie Zuid Holland: € 15.000,00

EU, LEADER: € 30.000,00

Private bijdrage: € 95.493,00 (waarvan Rotterdam de Boer Op € 15.000,00)

Looptijd project: september 2022 – december 2024

Website: <https://debonteweide.nl>

Waterbesparing Kampeerbosje Leerdam

Water is een steeds schaarser goed, en toch wordt op veel recreatieterreinen nog altijd kostbaar drinkwater gebruikt voor het doorspoelen van toiletten. Het Kampeerbosje in Leerdam – een Natuurkampeerterrein – wil hierin verandering brengen. Als pilotlocatie voor duurzaam watergebruik wordt hier de innovatieve Hydraloop-technologie geïnstalleerd. Hiermee wordt douchewater gezuiverd en hergebruikt voor toiletspoeling. Het project wil niet alleen verspilling tegengaan, maar ook bewustwording en educatie stimuleren bij kampeeders én de recreatiesector.

Aanleiding

Het Kampeerbosje ligt in een stiltegebied en trekt natuurliefhebbers aan die bewust omgaan met hun omgeving. De camping werkt al met zonnepanelen en wil nu ook op het gebied van watergebruik verduurzamen. De oproep van minister Harbers om 20% drinkwater te besparen onderstreept de urgentie. De Groene Koepel, koepelorganisatie van natuurkampeerterreinen, ondersteunt dit initiatief en zal de opgedane kennis breed delen binnen haar netwerk in Nederland, België, Frankrijk en Duitsland.

De Hydraloop biedt een concrete oplossing: het systeem vangt douchewater op, zuivert het en maakt het geschikt voor hergebruik in toiletten. Hiermee kan tot 45% drinkwater worden bespaard. Het Kampeerbosje wordt hiermee een voorbeeldlocatie voor andere terreinen en een inspiratiebron voor kampeeders en ondernemers.

Doelstelling

Het project heeft als doel om:

- Drinkwaterverbruik te verminderen door circulair watergebruik via de Hydraloop.
- Bewustwording en educatie te stimuleren bij kampeeders over duurzaam watergebruik.
- De recreatiesector te inspireren om ecologisch waterbeheer op te nemen in hun bedrijfsvoering.
- Een voorbeeldfunctie te vervullen voor andere Natuurkampeerterreinen en recreatiebedrijven in binnen- en buitenland.

Samenvatting

Projectnaam: Waterbesparing Kampeerbosje Leerdam

Initiatiefnemer: Kampeerbosje Leerdam

Projectpartner: Stichting De Groene Koepel, te gast in de natuur

Contactpersoon: Ellen Langerak | 06-12360441 | info@kampeerbosje.nl

Regio: Vijfheerenlanden

LEADER thema:

Versterking van de relatie tussen stad en land

Versterking van de sociaaleconomische positie van het gebied of de agrarische sector van het gebied.

LEADER subsidie: € 28.193,15

Totale projectkosten: € 56.386,00 – waarvan 50% LEADER subsidie en 50% Private bijdrage

Looptijd project: januari 2023 – december 2024

Website: <https://kampeerbosje.nl>

Dit project is positief beoordeeld door de LEADER Groep, echter door aanvrager in een later stadium alsnog ingetrokken. Hierdoor zijn er uiteindelijk geen LEADER middelen aan dit project besteed.

Stichting het Groene HartHuys

wil vanuit kunst, cultuur en historie het Groene Hart als bijzondere regio op de kaart zetten door vanuit deze drie disciplines stad en platteland, en al haar inwoners, samen te brengen. Wij geloven in de kracht van kunst, cultuur en historie. Het kan publiek inspireren, motiveren en op verrassende ideeën brengen die een positieve uitwerking hebben op bijvoorbeeld innovaties van het gebied. Kunst, cultuur en historie hebben het in zich om het leadergebied op nieuwe en andere manier op de kaart te zetten en die mogelijkheid grijpen wij aan met dit project: de Groene Hartdagen. Uitgangspunt en basis van het project is een openbaar toegankelijk online platform waarbij alle culturele, artistieke en historische organisaties uit het gebied zich kunnen aansluiten, inzicht krijgen in elkaars organisatie en met elkaar informatie en ideeën uitwisselen. We creëren hiermee een openbaar toegankelijke ontmoetingsplek. De daadkracht en zichtbaarheid van het netwerk dat daarmee ontstaat, ondersteunen we met een praktische toolkit en de jaarlijkse overkoepelende Groene Hartdagen met activiteiten voor het grote publiek. Los daarvan kunnen geïnteresseerden door het jaar heen hun eigen 'Groene Hartdagen' samenstellen op basis van door hen geselecteerde activiteiten van deelnemende organisaties

Plan

We willen onderlinge relaties tussen organisaties op het vlak van kunst, cultuur en historie in het Groene Hart (leadergebied) initiëren, inhoud geven en duurzaam ontwikkelen. Daarmee een publiek netwerk opzetten die ideeën uitwisselen, gezamenlijk activiteiten ontwikkelen, activiteiten delen en het netwerk laten groeien. Het netwerk wordt online zichtbaar en openbaar toegankelijk via een platform. Dit is geen gewone website, maar een levendige ontmoetingsplek die in beweging is en actueel blijft. Bijvoorbeeld doordat er nieuwe organisaties bijkomen en actuele thema's worden besproken.

De kracht van het platteland is steeds het uitgangspunt. We kiezen thema's kiezen die direct geworteld in onze herkomst en ons gebied zijn. We willen agrarisch-historische thema's zoals water en bodemsamenstelling laten zien vanuit artistieke, historische en culturele invalshoeken en op een actuele en speelse manier presenteren op het online platform en tijdens de jaarlijkse Groene Hartdagen. Door dit te doen vanuit een netwerk van organisaties leggen we een gedegen basis die toekomstbestendig is. We doen dit in combinatie met een vernieuwende aanpak, zodat we tot een goed en duurzaam plan komen dat voor velen aansprekend zal zijn.

Doelstelling

- Online openbaar platform voor culturele, historische en artistieke organisaties waar de organisaties zich presenteren, elkaar ontmoeten, ideeën uitwisselen en activiteiten delen. Ook kan het publiek informatie terugvinden, bijvoorbeeld het programma van de jaarlijkse Groene Hartdagen en zelf Groene Hartdagen samenstellen voor op een ander moment.
- Netwerkorganisatie ontwikkelen op het gebied van kunst, cultuur en historie die verbindend werkt ten aanzien van alle deelnemende organisaties, inhoud ontwikkelt die de kracht van het platteland weerspiegelt, bijeenkomsten organiseert en zorg draagt voor betrokkenheid van alle deelnemers.
- Toolkit voor iedere deelnemende organisatie ontwikkelen om, voor het publiek, zichtbare verbinding te leggen (vlaggen, banners, zadelhoesjes, t-shirts etc.)

- Jaarlijkse gezamenlijke publieksactiviteit met als doel het netwerk levend te houden en te laten groeien. Concept en campagne: Groene Hartdagen ontwikkelen (concept) en het vernieuwende concept bekend maken aan het publiek (campagne): jaarlijkse gemeenschappelijke activiteiten (historische kunstfietsroute) van alle organisaties samen en communicatie en pr in 2022 en 2023.

Project in het kort**Projectnaam:** De Groene Hartdagen**Initiatiefnemer:** Stichting het Groene HartHuys**Projectpartners:** Kunstkring Bodegraven-Reeuwijk en Historische Kring Bodegraven-Reeuwijk**Belanghebbenden:****Contactpersoon:** Peter Blanken**Contact:** blanken.peter@gmail.com**Regio:** Krimpenerwaard**LEADER thema:** versterken relatie stad-land**LEADER subsidie:** € 168.456,- (subsidie is beschikt, maar op verzoek van de aanvrager is de beschikking teruggedraaid en niet uitbetaald)**Totale projectkosten:** € 321.181,-**Looptijd project:** 1 januari 2022 tot 31 december 2023 (status: lopend)**Website:** www.hetgroeneharthuys.nl

Dit project is positief beoordeeld door de LEADER Groep, echter door aanvrager in een later stadium alsnog ingetrokken. Hierdoor zijn er uiteindelijk geen LEADER middelen aan dit project besteed.

Het concept “het Zonnewiel”

is een baanbrekend en innovatief idee voor een nieuwe manier van landgebruik. Dit concept is uniek omdat het op verschillende schaalniveaus kan worden toegepast. We beogen met dit concept een toepassing te ontwikkelen voor particulieren, voor bedrijven/bedrijventerreinen en voor boeren. Hierbij verandert (landbouw)grond van een groene woestijn of kale grond zonder biodiversiteit en lage opbrengsten naar een winstgevend stuk grond met veel meer biodiversiteit en verschillende toepassingen zoals waterberging, buurtparticipatie, en landschappelijke inpassing. Een perfecte combinatie van het platteland met economie, duurzame energie, ecologie en participatie. Dit zorgt voor winst op alle fronten!

Plan

Met het concept “Het Zonnewiel” willen we onderbouwen en aantonen dat duurzaamheid en natuurontwikkeling en verbetering van biodiversiteit hand in hand kunnen gaan en dat dit voor iedereen binnen bereik ligt. We gaan daarom drie toepassingen ontwikkelen:

- Particulieren met grond, die om verschillende redenen geen zonnepanelen op dak kunnen toepassen.
- Bedrijven/bedrijven terreinen die willen vergroenen.
- Agrariërs die naast hun agrarische activiteiten ook maatschappelijke diensten als energie en biodiversiteit willen leveren.

Eenzijds wordt binnen dit project een fysieke pilot locatie gerealiseerd waar onderzoek en experimenteer ruimte is, demonstraties gegeven kunnen worden en het brede publiek welkom is om vragen te stellen, te ervaren en kennis uit te wisselen. Anderzijds wordt een drietaltoepassingen ontwikkeld, voor de meest relevante toepassingen op het platteland.

Doelstelling

Het doel van het concept is het opwekken van duurzame energie op een landelijk ingepaste wijze en het verbeteren van de biodiversiteit op het platteland zonder dat dit ten koste gaat van één van de actoren.

De extra opbrengsten op een stuk land versterken de economische vitaliteit van het platteland en de opwekking van duurzame energie zorgt voor een vernieuwde connectie tussen stad en land. Uiteindelijk moet dit concept op veel meer plekken geïmplementeerd worden, zodat er een heel netwerk van kleine stroomleveranciers wordt opgebouwd door de hele polder. Deze decentrale opwek is uiteindelijk ook beter voor het elektriciteitsnet, door een regioaanpak in de toekomst met meerdere locaties in één gebied is er een realisatie van decentrale energieopwekking mét impact. Het concept zit boordevol innovatie, maar door de landschappelijke inpassing blijft het authentieke karakter van het platteland bewaard.

Project in het kort

Projectnaam: Het Zonnewiel

Initiatiefnemer: B.F. van Roosendaal beheer BV

Contactpersoon: Bart van Roosendaal

Contact: bart@vrtu.nl

Regio: Alblasserwaard

LEADER thema: Circulaire economie / stad-land

LEADER subsidie: € 100.000,- (bijdrage €50.000,- Zuid-Holland; 50.000,- Molenlanden)

Totale projectkosten: € 449.350,-

Looptijd project: 1 mei 2022 tot 31 oktober 2024 (status: lopend)

Gewoon AnderZ

Dit project is positief beoordeeld door de LEADER Groep, echter door aanvrager in een later stadium alsnog ingetrokken. Hierdoor zijn er uiteindelijk geen LEADER middelen aan dit project besteed.

Het idee om gezonde voeding te produceren is ontstaan vanuit de overtuiging en ervaring dat ecologisch geteelde groenten een bijdrage kunnen leveren in de strijd tegen kanker en andere volksziekten. Gezonde voeding heeft een beter effect indien het onderdeel is van een gezonde leefwijze, waarbij beleven van de natuur en kennis van de ecologische productie van groenten en fruit een belangrijke rol spelen. Gewoon AnderZ wil graag het (toeristisch) publiek en anderen hiermee kennis laten maken.

Hierbij willen wij mensen met een ondersteuningsvraag betrekken door werk op maat te bieden met het oog op de talenten van elk individu, waardoor zij kunnen floreren en een positieve evolutie doormaken. Zo bereiken we naast het (toeristisch) publiek een ruimere doelgroep en dragen wij een steentje bij aan het welzijn van zwakkeren in de maatschappij.

Plan

Gewoon AnderZ wil een plaats creëren waar de volgende aspecten centraal staan:

- Gezonde voeding en biodiversiteit
- Lokaal
- Recreatief/educatief
- Dagbesteding
- Duurzaam
- Innovatie

Project in het kort

Projectnaam: De polder Gewoon AnderZ beleven

Initiatiefnemer: Gewoon AnderZ

Contactpersoon: Pieter Verloop

Contact: pieter@vpa-solutions.nl

Regio: Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

LEADER thema: Circulaire economie / stad-land

LEADER subsidie: € 100.000,- (bijdrage EU €50.000,- ; Molenlanden € 50.000,-)

Totale projectkosten: € 659.426,-

Looptijd project: 21 juni 2022 tot en met 31 december 2024 (status: lopend)

Website: www.gewoonanderz.nu

Stad-Landvaartochten

Inspelend op wensen van een groot aantal partijen wil de Stichting Varend IJsselschip het vaartochtenprogramma graag uitbreiden met twee vaartochten met historische schepen tussen stad en land, respectievelijk tussen Reeuwijk en Gouda v.v. en tussen Gouda en Capelle aan den IJssel, met tussenstops in Gouderak en Ouderkerk a/d IJssel; en, door middel van de mobiele steigerpontons, het Boeletterrein en Leefgoed de Olifant (Nieuwerkerk a/d IJssel).

Beide vaarverbindingen zijn nieuw en vormen een welkome aanvulling op het bestaande recreatieve aanbod en stimuleren bewoners en bezoekers van stad en streek, om er dichtbij huis op uit te trekken en/of tot een langer en afwisselender verblijf in de streek. De Kaasvaart herstelt tevens het gebruik van een oude vaarroute en draagt bij aan de bewustwording van de deelnemers van de historische relatie tussen stad en land voor de voedselproductie en de aan- en afvoer van materialen en producten.

De Hollandsche IJsseltocht maakt De Hollandsche IJssel en het karakteristieke cultuurlandschap langs de rivier bereikbaar en beleefbaar en verbindt de aanliggende steden en dorpen en recreatieve bestemmingen.

Doelstelling

Uitbreiding van het vaartochtenprogramma als bijdrage aan het versterken van de stad-landrelaties door het in samenwerking met andere partijen duurzaam verbinden van recreatieve bestemmingen door middel van historische, bij voorkeur, streekeigen schepen.

Met dit project realiseren we twee nieuwe recreatieve, cultuur-historische vaartochten en twee

multifunctionele pontonsteigers. De vaartochten dragen tevens bij aan de ontwikkeling van nieuwe arrangementen langs en in het achterland van de rivier. De pontonsteigers kunnen op verschillende locaties worden ingezet en tevens worden gebruikt als, bijvoorbeeld, drijvend podium bij nautische evenementen, aanmeerponton voor uitvaarten over water naar begraafplaats De IJsselhof, vissteiger of, buiten het vaarseizoen, als werkponton.

Project in het kort

Projectnaam: Stad-Landvaartochten

Initiatiefnemer: Stichting Varend IJsselschip

Contactpersoon: Wim Knol

Contact: info@reederijdeijssel.nl

Regio: Krimpenerwaard

LEADER thema: Versterken relatie stad-land

LEADER subsidie: € 125.000,- (bijdrage €31.348,- Zuid-Holland; 31.348,- Gemeente Krimpenerwaard)

Totale projectkosten: € 428.038,-

Looptijd project: voorjaar 2022 tot najaar 2023 (status: lopend)

Website: www.reederijdeijssel.nl

Weilandklooster

Het Weilandklooster is een plek zijn waar je op adem mag komen, een plek van bezinning, inspiratie en ontmoeting. Waar je kunt genieten van genoeg en mag oefenen in groen en duurzaam leven.

Sinds 2020 organiseert het Weilandklooster diverse activiteiten en één of meerdaagse retraites in het Groene Hart. Ons programma is er op gericht dat mensen op adem kunnen komen, buiten bezig zijn, aandacht hebben voor de natuur, leren over duurzaamheid, mooie dingen maken, anderen ontmoeten, inspiratie krijgen en tot rust komen.

In april 2022 hoopt Stichting Weilandklooster haar activiteiten te kunnen verplaatsen naar een boerderij in het buitengebied van Haastrecht. De project richt zich op de realisatie van een gastenverblijf en het voedselbos in de Krimpenerwaard.

Plan

Het Weilandklooster wil graag gastvrijheid bieden aan mensen uit de randstad die behoefte hebben aan rust en inspiratie. We bieden hierbij activiteiten, workshops en retraites aan op het gebied van duurzaamheid, creativiteit en bezinning. Gasten die een meerdaagse retraite volgen kunnen overnachten in de blokhutten op het terrein, die uitkijken over de weilanden rondom. Het gastenverblijf bestaat uit zes blokhutten, een sanitair blok en een centrale ontmoetingsruimte (groen atelier).

De ontmoetingsruimte en het gastenverblijf worden duurzaam gebouwd. Er worden bio-based bouwmaterialen gebruikt uit de eigen regio, denk bijvoorbeeld aan gras en wol van schapen uit de regio voor de isolatie en bio-based verf om de blokhutten te schilderen. We bouwen zo mogelijk een composttoilet en installeren zonnepanelen voor duurzame energie (klimaatneutrale bouw).

Daarnaast wil het Weilandklooster een voedselbos aanplanten met fruit- en notenbomen, bessenstruiken, groenten, bloemen en kruiden. Dit voedselbos wordt gerealiseerd op een hectare grond langs de Hollandse IJssel. Vroeger stonden er langs de rivier veel boomgaarden. Met het voedselbos willen we een stuk van het oude landschap herstellen en een actieve bijdrage leveren aan de gestelde klimaatdoelen. In het voedselbos kunnen vrijwilligers, gasten en omwonenden werken en ontspannen én organiseren wij diverse lokale activiteiten, onder meer (educatieve) workshops en boomplantdagen. Het voedselbos kan tevens een plek zijn voor dagbesteding voor mensen met een verstandelijke beperking.

Doelgroepen

Retraiteboerderij: Mensen die behoefte hebben om uit de hectiek van het stadsleven te komen naar een plek in het groen waar ze rust, bezinning, creativiteit en inspiratie kunnen opdoen.

Voedselbos en retraiteboerderij: Vrijwilligers, gasten en bezoekers uit de omgeving Gouda, Oudewater en de Krimpenerwaard die interesse hebben om deel te nemen aan de workshops en activiteiten van het Weilandklooster en/of willen leren en meewerken in het voedselbos.

Project in het kort**Projectnaam:** : Weilandklooster**Initiatiefnemer:** : Stichting Weilandklooster**Samenwerkingspartners:** Zorgboerderij Cornelishoeve Haastrecht, lokale organisatie,**Contactpersoon:** Mariëtte Sneep**Contact:** info@weilandklooster.nl**Regio:** Krimpenerwaard**LEADER thema:** Circulaire economie / stad-land**LEADER subsidie:** € 100.000,- (bijdrage EU €50.000,- ; Zuid-Holland 25.000,- ; Gemeente Krimpenerwaard 25.000,-)**Totale projectkosten:** € 214.101,-**Looptijd project:** mei 2022 tot 31 december 2023 (status: lopend)**Website:** www.weilandklooster.nl

Flip the City

is een groep van 4 jonge ondernemers die bij elkaar zijn gekomen uit een gedeelde passie voor ondernemen, circulaire innovaties en impact maken. Het merendeel van de groep heeft elkaar eind 2020 ontmoet tijdens de Circular Challenge van BlueCity: een ontwerpwedstrijd waar teams werken aan oplossingen voor (organische) reststromen. Deze wedstrijd wonnen we met een ontwerp voor de afvalstroom eendenkroos.

Dit circulaire product dat we destijds ontworpen, ontwikkelen we momenteel onder de naam Flip the City en het circulaire product heet de (eenden)kroostegel. Een biologisch afbreekbare substraat tegel, ontworpen met dezelfde dimensies als een normale stoeptegels, bedoeld om deze uiteindelijk te kunnen vervangen. De voedingsstoffen in het kroos worden gebruikt om de zaden in de tegel te voorzien van voeding waardoor inheemse planten uit het oppervlak van de tegel groeien en daarmee biodiversiteit in de steden te vergroten. Daarbij verlagen we ook hittestress en wateroverlast, dragen we bij aan betere waterkwaliteit en vergroten we het circulair gebruik van reststromen. Wij vatten deze aanpak samen als meervoudig met de natuur ontwerpen: impact maken met en voor gemeenten en haar bewoners – door de natuur en voor de natuur.

Dit is onze ambitie. Maar een afvalstroom herwaarderen naar een circulair product is een ingewikkeld proces met veel stappen. Met een groot netwerk aan experts, door veel pilots te runnen, maar ook constant adaptief te blijven hebben we een bewezen effectief proces ontwikkeld om reststromen tot circulaire innovaties te ontwikkelen. Niet alleen op technisch vlak door materialen uit reststromen te kunnen vervaardigen, maar ook op sociaal (gemeenschappelijk) vlak door organisatorisch waterschappen, universiteiten, gemeenten en stedelijke bewoners met elkaar te verbinden.

Plan

In de praktijk is het LEADER project opgedeeld in twee activiteiten die parallel aan elkaar worden uitgevoerd in een tijdsbestek van 1 jaar. Activiteit I: 'Van Reststroom naar Innovatie' en Activiteit II: 'Van Innovatie naar Productie'. Twee leden van het kernteam van Flip the City zullen eigenaar zijn van Activiteit I en twee andere leden van het kernteam zullen eigenaar zijn van Activiteit II.

'**Van Reststroom naar Innovatie**' is een haalbaarheidsonderzoek naar het identificeren en ontwerpen van nieuwe circulaire waardeketen uit drie organische reststromen afkomstig uit het LEADER gebied. De stappen in deze fase zijn gebaseerd op het bewezen effectieve proces van de eendenkroos tegel. De organische reststromen zijn (en worden) bepaald in samenwerking met de boeren en co-financierders. In de praktijk zal het testen van de haalbaarheid vooral in samenwerking met de boeren gaan, waarna het testen van het uiteindelijke circulaire product zal worden georganiseerd met de gemeenten (Rotterdam en Krimpenerwaard) en haar inwoners.

Tegelijkertijd zal '**Van Innovatie naar Productie**' van start gaan. In deze fase, ontwikkelen we ons originele circulaire product de eendenkroos tegel van een prototype naar een schaalbaar product. Hierbij kijken we ook naar organische reststromen van het platteland om onze tegel te ontwikkelen. In beide fases zoeken we constant de balans tussen de expertise van ons eigen netwerk en de expertise van de boeren en co-financierders (Gemeente Rotterdam, Krimpenerwaard en Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard

Project in het kort**Projectnaam:** Flipt the City, Flip the Country**Initiatiefnemer:** Flip the City**Contactpersoon:** Hidde Griek**Samenwerkingspartners:** Arjan Mulder en Burchart de Jong**Contact:** support@letsflipthecity.nl**Regio:** Krimpenerwaard, Rotterdam, Schieland.**LEADER thema:** Circulaire economie / stad-land**LEADER subsidie:** € 62.000,- (bijdrage €31.000,- Europa, €15.500,- Zuid-Holland; €15.500,- gemeente Krimpenerwaard en Rotterdam)**Totale projectkosten:** € 179.986,-**Looptijd project:** 1 juli 2022 tot 1 december 2023 (status: lopend)

Dit project is positief beoordeeld door de LEADER Groep, echter door aanvrager in een later stadium alsnog ingetrokken. Hierdoor zijn er uiteindelijk geen LEADER middelen aan dit project besteed.

De Onthaast Boerderij

Stichting Sociale Huisvesting Ablaseerwaard heeft de ambitie om op meerdere plekken in de regio tijdelijke, sociale woonvoorzieningen te realiseren voor (jong) volwassenen of gezinnen die te maken hebben met een psychosociale problematiek of lichte beperking, daarvoor (nog) geen zorgindicatie hebben, maar wel behoefte hebben aan een plek waar zij tot rust kunnen komen om zo de draad van hun leven weer op te kunnen pakken. Dit nieuwe concept willen zij voor het eerst op gaan zetten op de locatie Noordzijde 57, in het stalgedeelte van de voormalige boerderij en Rijksmonument, in eigendom van Cora en Dirk van der Heiden. Tegelijkertijd wil de Stichting in samenwerking met Dirk en Cora de locatie openstellen als ontmoetings- en activiteitenplek voor minder validen en eenzame ouderen. Het casco van het stalgedeelte wordt momenteel voor eigen rekening van Cora en Dirk van der Heiden in oude staat teruggebracht. De stichting zorgt voor de verdere inrichting en het gebruiksklaar maken.

Plan

- Herbestemmen van een in oude glorie teruggebracht Rijksmonumenten deze in de vorm van een sociale onderneming exploiteren
- Realiseren van twee zelfstandige, sociale woonvoorzieningen voor tijdelijke huisvesting voor (jong) volwassenen en/of gezinnen zonder indicatie, maar met een psychosociale problematiek. Op deze locatie op het platteland vinden ze de rust en ruimte om op verhaal te komen en de draad van hun leven weer op te pakken.
- Realiseren van een multifunctionele gemeenschapsruimte. Deze ruimte kan al naar gelang de behoefte gebruikt worden door verschillende organisaties; daarnaast wordt de ruimte gebruikt in combinatie met de tuin als ontmoetingsplek voor minder validen en eenzame mensen en als plek waar samen gekookt en gegeten kan worden.
- Realiseren van een moestuin waar minder validen, eenzame ouders of andere mensen die in een sociaal isolement verkeren samen met anderen actief bezig kunnen zijn. De oogst wordt gebruikt voor het bereiden van gezamenlijke maaltijden.

Doelstellingen

Het project kent de volgende doelstellingen:

- Het herbestemmen van een Rijksmonument, waardoor de activiteiten kunnen bijdragen aan het onderhoud en het beheer van het gebouw.
- Het realiseren van woon- en opvangvoorzieningen voor kwetsbare (jong)volwassenen en gezinnen uit de omliggende kernen en steden, die een tijdelijke zorgvraag hebben, maar daarvoor niet bij de reguliere zorg terecht kunnen.
- Het bieden van zinvolle activiteiten en ontmoetingsgelegenheid voor eenzame mensen.

Impact

Uit contacten met de gemeente en zorginstellingen is gebleken dat er een grote en groeiende behoefte bestaat aan dergelijke (tijdelijke) woonvormen, waarbij mensen met ambulante begeleiding, verder zelfstandig kunnen verblijven. Het sociaal team van de gemeente Molenlanden is al langer in gesprek met ons om beide woningen te huren voor cliënten. De realisatie van dit type zorgvoorzieningen op de projectlocatie betekent niet alleen dat er

direct soelaas wordt geboden voor deze behoefte, maar ook dat er een ontwikkelingsmodel ontstaat dat ook op andere locaties in de regio kan worden toegepast.

Het mes kan hierdoor aan meerdere kanten gaan snijden: door herbestemming van vrijstaande of vrijkomende bebouwingen op het platteland kunnen deze worden gerenoveerd en worden behouden, er worden broodnodige zorgvoorzieningen gecreëerd voor mensen die nu niet aan bod komen of tussen wal en schip vallen en er ontstaan nieuwe verdienmogelijkheden voor de eigenaren van de gebouwen.

Het op deze wijze herbestemmen van vrijstaande (agrarische) bebouwing al dan niet met een monumentale status, kan beschouwd worden als een sociale onderneming. Bij deze vorm van ondernemingen wordt wel in economische zin een product of dienst aangeboden tegen een marktconform tarief, maar de onderneming doet dit niet zozeer uit winst oogmerk, maar omwille van een bijdrage aan een bepaalde maatschappelijke problematiek. Een zuiver commerciële herbestemming zou zeker meer opbrengen, maar past niet bij de motivatie van Dirk en Cora. Dit neemt niet weg, dat er met het realiseren van deze voorzieningen er in bescheiden mate ook nieuwe werkgelegenheid wordt gecreëerd

Project in het kort

Projectnaam: De Onthaastboerderij

Initiatiefnemer: Stichting Sociale Huisvesting Alblasserwaard

Contactpersoon: Niels van Leussen

Regio: Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

LEADER thema: Versterking relatie stad / land en versterking sociaaleconomische positie van het gebied

LEADER subsidie: € 170.000,- (bijdrage €85.000,- EU, bijdrage € 42.500,- Zuid-Holland; € 42.500,- Molenlanden)

Totale projectkosten: € 347.110,18

Looptijd project: 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022 (status: afgerond)

The Cranberry Company: Vervolgonderzoek biologische cranberryteelt

Biologische cranberryteelt in combinatie met natuurontwikkeling is een uitdaging, zeker als je zoiets begint in het veenweidegebied, waar de veengrond al decennialang weiland en grasland is voor melkkoeien en dus rijkelijk bemest, bekalkt en ontwaterd. Want voor een succesvolle cranberryteelt en natuurontwikkeling, moet het veen weer in de natuurlijke toestand worden gebracht: vochtig, arm, zuur en schimmelrijk. Die transformatie realiseren is geen sinecure. Het is leren met vallen en opstaan en het vraagt veel geduld. De resultaten van de biologische cranberryteelt en natuurontwikkeling in polder Middelblok, Krimpenerwaard door The Cranberry Company verschillen sterk per perceel. Op twee percelen zijn de planten goed ontwikkeld, op twee andere percelen zijn de planten verdrongen of overwoekerd. Op drie percelen verloopt de plantontwikkeling aanzienlijk trager dan verwacht.

Plan

De afgelopen jaren hebben enig inzicht gegeven in wat de succesfactoren zijn voor biologische cranberryteelt. We willen nu onderzoeken op welke manier de meest gunstige startcondities kunnen worden bereikt voor beplanting van veenweidepercelen met cranberryplanten voor biologische teelt (als onderdeel van natuurontwikkeling). Daartoe willen we drie percelen bewerken, monitoren en onderzoeken en daarvan de twee 'beste' beplanten met biologisch gecertificeerde cranberryplanten.

Onderzoek, bevindingen en evaluatie worden gedocumenteerd en vastgelegd in een eindrapport. Daarin werken we samen met het Veenweiden Innovatie Centrum (VIC) en het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling (NKB), die op zoek zijn naar kansrijke alternatieve landbouw op veen met een hoger waterpeil. Natte teelten, zoals cranberryteelt, is zo'n alternatief. VIC en NKB zorgen er in dit onderzoeksproject vooral voor dat de juiste vragen worden gesteld (en beantwoord) en dat de verkregen kennis en inzichten worden verspreid onder geïnteresseerde agrariërs en andere geïnteresseerden.

Aanleiding en motivatie

De resultaten op twee velden hebben enig inzicht gegeven in wat de succesfactoren zijn voor cranberryteelt: lage gras- en onkruiddruk, $pH < 5$, vochtige bodem en voldoende ontwikkeling van micorrhiza schimmels. Maar tot nu toe lijkt het op een toevalstreffer dat die condities op twee velden zijn bereikt en niet op de andere percelen. We willen door bewerking, monitoring en onderzoek op drie andere percelen, onderzoeken hoe we op veen-met-veenweidehistorie de meest gunstige (start)condities kunnen creëren voor biologische cranberryteelt. De betreffende percelen zijn verschillend in zuurgraad, bodemkwaliteit en vegetatie.

Doelstelling

Onderzoeken, door experimenteren en monitoren, op welke wijze optimale condities kunnen worden gecreëerd voor beplanting van veenweidegebied met cranberryplanten voor biologische teelt. Onder het bewerken van de percelen verstaan we maaien, inunderen, selectief onkruid wieden, maar tijdelijk met een ander gewas beplanten is ook een optie. Door voortdurend te monitoren hopen we de juiste en meest betrouwbare route te kunnen

vinden. De optimale condities zijn gecreëerd als de cranberryplant vanaf de aanplant (september 2021 of voorjaar 2022) de concurrentie aankan met de andere vegetatie en zich in het eerste groeiseizoen al voldoende ontwikkelt. De uiteindelijke test is dus het beplanten van twee onderzochte, bewerkte en gemonitoorde percelen met biologisch gecertificeerde cranberryplanten. Die zijn niet te koop en kunnen we alleen verkrijgen uit de ontwikkeling van stekken van (eigen) cranberryplanten die de overgangsperiode van drie jaar achter de rug hebben en Skal-gecertificeerd biologisch zijn. De cranberry is een blijvende plant (permacultuur).

Project in het kort

Projectnaam: Vervolgonderzoek biologische cranberryteelt

Initiatiefnemer: The Cranberry Company

Contactpersoon: Bart Crouwers

Contact: crouwers@bestberry.nl

Regio: Krimpenerwaard

LEADER thema: Duurzaamheid

LEADER subsidie: € 39.488,- (bijdrage €19.744,- Zuid-Holland; 19.744,- Molenlanden)

Totale projectkosten: € 78.976,-

Looptijd project: 15 april 2021 tot 1 september 2022 (status: afgerond)

Website: www.thecranberrycompany.nl

Coöperatief Duurzaam Netwerk Tiendweg te Noordeloos

Een 7-tal boeren aan de Tiendweg in Noordeloos gaan investeren in PV-installaties op de daken van hun bedrijven met behulp van een gezamenlijke SDE-beschikking (1,7 MW). De agrariërs wekken meer stroom op dan zij zelf benutten. Tegelijkertijd zien we dat er in de dorpen een steeds grotere behoefte is aan 'groene stroom', maar dat niet iedereen de mogelijkheden heeft om dit zelf op te wekken. Daarnaast zijn er grote problemen bij netbeheerders vanwege netcongestie. EC Molenlanden wil verkennen of het mogelijk is om de duurzaam opgewekte energie door de agrariërs (meer dan nodig is voor eigen verbruik) lokaal te benutten middels een coöperatief laadplein voor elektrische auto's, zonder belasting van het Stedin-netwerk.

Plan

EC Molenlanden wil door middel van enkele (haalbaarheids)onderzoeken en een daaraan gekoppelde pilot demonstreren hoe lokaal, door agrariërs opgewekte groene energie door middel van gelijkstroom ook weer lokaal gebruikt kan worden voor een laadplein voor elektrische auto's in het dorp. Deze werkwijze biedt niet alleen een goed werkend alternatief tegen netcongestie (overbelasting van het bestaande stroomnet), maar kan bovendien een interessant verdienmodel opleveren voor agrariërs, voor de langere termijn (ook na het verstrijken van de SDE-termijn van 15 jaar). Activiteiten binnen dit project zijn: onderzoeken van de mogelijkheden qua uitvoering en daarna ook de aanleg van (een deel van) de basisinfrastructuur voor het beoogde laadplein. De opgedane kennis wordt beschikbaar gesteld aan derden door middel van een toolkit. Deze toolkit bevat onze ervaring en een stappenplan om anderen te helpen een soortgelijk initiatief te realiseren.

Doelgroepen

De beoogde werkwijze om lokaal stroom op te wekken en door middel van gelijkstroom ook weer lokaal te benutten in een laadplein biedt voordelen voor diverse partijen, die daarmee ook de doelgroep van dit project zijn:

- Agrariërs: het opwekken van energie op het eigen bedrijf en voor een aantrekkelijke vergoeding lokaal beschikbaar stellen kan voor agrariërs een nieuw verdienmodel opleveren.
- Bewoners en bezoekers van Noordeloos: mogelijkheid om elektrische auto op te laden en ook faciliteren van elektrisch rijden voor mensen die zelf geen eigen laadmogelijkheden hebben.
- Overheden en netbeheerders: de werkwijze die in deze pilot wordt onderzocht, kan voor overheden en netbeheerders in heel Nederland een oplossing bieden bij netcongestie. Tevens kan het bijdragen aan een stimulans voor agrariërs om meer dakoppervlakte te benutten voor het opwekken van duurzame energie dan nodig is voor eigen gebruik. Dit draagt weer bij aan het behalen van landelijke, provinciale en lokale energiedoelstellingen (o.a. RES). De opgedane kennis in dit project zal worden gedeeld met geïnteresseerden.

Project in het kort

Projectnaam: Energie Coöperatie Molenlanden

Initiatiefnemer: Energie Coöperatie Molenlanden

Projectpartners: Coöperatie Tiendweg, Stedin, DC Systems & Gemeente Molenlanden

Belanghebbenden:

Contactpersoon: Caroline Vreugdenhil en Klaas Kuil

Contact: info@ecmolenlanden.nl

Regio: Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

LEADER thema: Circulaire economie / stad-land

LEADER subsidie: € 100.000,- (bijdrage €50.000,- Zuid-Holland; 50.000,- Molenlanden)

Totale projectkosten: € 449.350,-

Looptijd project: 1 mei 2022 tot 31 oktober 2024 (status: lopend)

Website: www.ecmolenlanden.nl

Poort van de Krimpenerwaard

Het project 'Poort van de Krimpenerwaard' heeft begin mei 2020 de definitieve beschikking ontvangen voor een LEADER subsidie in de regio Polders met Waarden. Stichting Vlisterbaden gaat zwembad de Loete omvormen tot een natuur gezuiverd, in evenwicht met de natuurlijke omgeving, aansluitend op twee direct aanliggende natuurgebieden: De Hooge Boezem achter Haastrecht en het Netwerk Nieuwe Natuur. De omvorming gebeurt door het aanleggen van (ondiepe) vijvers met specifieke begroeiing – helofyten met filterende eigenschappen – voor de natuurlijke zuivering van het zwemwater. Helofyten filters hebben hun werking ruimschoots bewezen in vele vergelijkbare toepassingen.

Aanleiding

Het huidige zwembad wordt gezuiverd met behulp van chemische stoffen – chloor en zoutzuur. De transitie van zwembad De Loete is innovatief voor Nederland; er is één ander natuur gezuiverd publiek zwembad (De Peppel in Ede, sinds 2019). In Duitsland zijn al ruim 600 natuurgezuiverde baden operationeel; zij bewijzen dagelijks het maatschappelijk nut, het bestaansrecht en de potentie.

Het is dan ook aannemelijk dat vakantiegangers in de omgeving van Haastrecht een serieuze doelgroep vormen als dagbezoekers voor De Loete – dat geldt concreet voor (rand)stedelingen, (stads)mensen elders uit Nederland en incidentele (water)passanten, en – specifiek – Duitse gasten van het nieuwe Landal vakantiepark De Reeuwijkse Plassen, op slechts 14 km van De Loete.

Doelstelling

1. Realiseren van een zwembad met natuur gezuiverd water en filterende water/plantenpartijen (helofyten);
2. Versterken van de natuurbeleving. Zwemmen in een echt natuurlijke omgeving stimuleert het besef en de ervaring van de heilzame effecten van de natuur.

Project in het kort

- **Projectnaam:** Poort van de Krimpenerwaard
- **Initiatiefnemer:** Stichting Vlister Openlucht baden
- **Belanghebbenden:** Provincie Zuid-Holland en Gemeente Krimpenerwaard
- **Contactpersoon:** Bert Maijenburg Secretaris@vlisterbaden.nl
- **Regio:** Krimpenerwaard
- **LEADER thema:** [Duurzaamheid, circulariteit en versterking relatie stad en land](#)
- **LEADER Subsidie:** € 200.000,- (Gemeente Krimpenerwaard € 50.000,- ; Provincie Zuid-Holland € 50.000,- ; Europese bijdrage uit het Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling € 100.000,-)
- **Totale projectkosten:** 689.630 euro
- **Looptijd project:** 28 maart 2019 tot en met 31 December 2021
- **Website:** www.vlisterbaden.nl

De Kluslus

In de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden bestaat nog geen centraal punt waar bouwmaterialen uit afvalstromen gesorteerd worden en vervolgens klaargemaakt worden voor hergebruik. Op dit moment worden restpartijen bouw materiaal die bij Korenet worden gebracht verwerkt tot laagwaardige producten, restpartijen steen worden bijvoorbeeld vermalen tot puin. Terwijl deze producten nog goed te gebruiken zijn. Korenet heeft samen met haar samenwerkingspartners de ambitie om (sociaal) werk te maken van circulariteit van bouwmaterialen in het project de Kluslus.

Aanleiding

Korenet BV in Groot-Ammers is een grote afvalinzamelaar in de regio. Korenet BV heeft de ambitie om de stroom aan materialen die het bedrijf aangeleverd krijgt op een circulaire wijze in te zetten. Tot de start van dit project werden nog goed bruikbare bouwmaterialen vermalen of op een andere wijze verwerkt tot laagwaardige grondstoffen. Met de Kluslus wordt een sociale werkplek opgezet waar mensen een met een afstand tot de arbeidsmarkt een volledige functie krijgen in het gereedmaken van bouwmaterialen voor verkoop aan bedrijven en particulieren.

Het project 'De Kluslus' heeft eind december 2020 de definitieve beschikking ontvangen voor een LEADER subsidie in de regio Polders met Waarden. Initiatiefnemer Korenet BV wil zich met 'De Kluslus' richten op 2 doelstellingen:

- **Het versterken van de circulaire economie op het gebied van bouwmaterialen**
- **Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een volwaardige plek bieden in het arbeidsproces.**

Samenwerking

Aan het werk bij de Kluslus

Samenwerking is gezocht met organisaties die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleiden. Deze medewerkers worden als volwaardige medewerkers behandeld. Zij zullen taken krijgen in het sorteren, klaarzetten en in kaart brengen van de producten en alle andere bijkomende activiteiten tussen binnenkomst en uitgifte van de goederen. Daarnaast is er samenwerking met de samenwerkende kringloopwinkels in de AV om afspraken te maken over bouwmaterialen die bij hen worden aangeleverd die naar de KlusLus kunnen en over materialen die bij KoreNet BV worden gebracht die naar de kringloopwinkel kunnen. Tot slot is er samenwerking met De Gespreide Herberg, een bedrijf dat in samenwerking met het DaVinci college duurzame vakantiehuisjes ontwikkeld. Voor de bouwmaterialen van deze huisjes zal zoveel mogelijk gebruik gemaakt worden van de materialen die via de KlusLus geogst worden.

Project in het kort

Projectnaam: De Kluslus

Initiatiefnemer: Korenet BV

Projectpartners:

Belanghebbenden: Provincie Zuid-Holland en de regio Alblasserwaard- Vijfheerenlanden

Contactpersoon: Arie Koorevaar

Regio: Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

LEADER thema: [Duurzaamheid en circulariteit](#)

Totaal LEADER subsidie: € 159.300,- (Regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden € 39.825,- ; Provincie Zuid-Holland € 39.825,- ; Europese bijdrage uit het Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling € 79.650,-)

Totale projectkosten: € 466.651,92,-

Looptijd project: 4 november 2019 tot 31 oktober 2022

Bezoek Gerrit

De Alblasserwaard-Vijfheerenlanden heeft de bezoeker veel te bieden. Het aanbod is echter erg versnipperd en voor de bezoeker lastig te vinden. Het project 'Bezoek Gerrit' van Den Hâneker wil hier verandering in brengen door het opzetten van een digitaal platform. 'Gerrit' is de virtuele gastheer, een authentieke local en het gezicht van het platform, die mensen moet verleiden een bezoek te brengen aan Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

Anno 2019 oriënteert het grootste deel van de bezoekers zich online op hun bestemming, boekt het merendeel van de bezoekers via internet en zijn de sociale media niet meer weg te denken als marketing tool. Op het gebied van digitale vindbaarheid is voor de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden nog veel te winnen. Als de bezoeker gericht zoekt, kan hij de informatie wel vinden, maar moet hiervoor een flinke inspanning leveren. Voor de potentiële bezoeker die de regio niet kent, is het moeilijk om de informatie over de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden te vinden. Bovendien ontbreekt de samenhang, waardoor het voor de bezoeker lastig is om een dag-of meerdaags bezoek samen te stellen. Hierdoor benut de Regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden het potentieel voor recreatie en toerisme in het gebied onvoldoende.

Het project 'Bezoek Gerrit' heeft eind mei 2019 de definitieve beschikking ontvangen voor een LEADER subsidie in de regio Polders met Waarden. Initiatiefnemer Den Hâneker wil met 'Bezoek Gerrit' een digitaal platform ontwikkelen om potentiële bezoekers te verleiden een bezoek te brengen aan de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. 'Bezoek Gerrit' helpt hen bij het samenstellen van arrangementen op basis van persoonlijke voorkeuren. 'Gerrit' is de virtuele gastheer, een authentieke local en het gezicht van het platform. Gerrit is geboren en getogen in de regio, kent alle ondernemers en vertelt bezoekers waar de leukste uitjes te vinden zijn. Hij zorgt ervoor dat ondernemers aantrekkelijk worden gepresenteerd en verleidt de bezoeker tot een (meerdaags) bezoek aan de regio.

'Gerrit' is de virtuele gastheer

Naast het digitale platform 'Bezoek Gerrit' geeft Den Hâneker jaarlijks de polderglossy Polderleven uit, ook daarin is het complete toeristische aanbod van Alblasserwaard-Vijfheerenlanden terug te vinden. Het digitale platform presenteert zowel het aanbod van zowel de honderd leden van Den Hâneker, als ook het aanbod van niet-leden gepresenteerd. Zo wordt tevens de samenwerking tussen ondernemers in de recreatieve en toeristische sector versterkt. Dit project draagt bij aan de uitvoering van activiteiten ten behoeve van de Lokale Ontwikkelings

Strategie van de Plaatselijke Groep (PG) Polders met Waarden.

Polderleven

Agrarische Natuurvereniging Den Hâneker heeft jaren geleden een werkgroep recreatie en toerisme opgericht, om de (vaak kleine) ondernemers op het gebied van plattelandstoerisme te verenigen en hen te helpen hun ondernemerschap te ontwikkelen. Deze werkgroep telt inmiddels ruim 100 leden. Samen werken zij aan het bevorderen van recreatie en toerisme in de regio. De achterliggende jaren heeft Den Hâneker een aantal projecten uitgevoerd om de fysieke infrastructuur voor recreatie en toerisme te verbeteren, zoals een fietsroutenetwerk voor elektrische fietsen. Maar ook het Vaarroutenetwerk Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, bestaande uit 225 km vaarroutes door het gehele gebied voor kleinschalige vaartuigen. Ook

beschikt Den Hâneker over een website en geeft Den Hâneker jaarlijks de polderglossy 'Polderleven' uit met het toeristisch aanbod in Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

Doelgroepen

De regio wordt vooral bezocht door 50+ ers die fietsen of wandelen door de streek. Veelal gaat het om dagjesmensen die voor de rust en natuur het gebied bezoeken. Belangrijke potentiële doelgroepen zijn toeristen die wel de 'iconen' zoals Werelderfgoed Kinderdijk bezoeken, maar nog nauwelijks verder het gebied bezoeken en een meerdaags verblijf boeken. Andere doelgroepen zijn stedelingen en bezoekers van de omliggende steden Leerdam (glasstad), Gorinchem (vestingstad), Dordrecht, Utrecht en Rotterdam, jonge gezinnen die via Avonturenboerderij Molenwaard naar de regio komen en sportieve bezoekers die o.a. via www.dagjevaren.nl om het gebied vanaf het water te beleven. Een andere belangrijke doelgroep voor de ondernemers in de regio zijn de bedrijven die bedrijfsuitjes, vergaderarrangementen, workshops, arrangementen voor relaties etc. boeken. De zakelijke markt is nog nauwelijks aangeboord. Mede door het ontbreken van veelzijdige arrangementen hebben de individuele ondernemers zakelijke bezoekers slechts enkele unieke belevingen te bieden. Hier ligt een groot ontwikkelpotentieel. Partners in het project zijn kleinschalige bedrijven, die voor hun hoofdinkomen afhankelijk zijn van R&T activiteiten. Zij staan open voor nieuwe concepten en hun groeipotentieel is fors. Kleine plattelands toeristische ondernemers zijn voor de bezoeker van deze kleinschalige, authentieke locaties bijzonder aantrekkelijk om het gebied te beleven. Grote ondernemers met ambitieuze plannen richten zich op grote aantallen en hebben minder sterke band met het gebied. In aantal zijn deze ondernemers in de minderheid, maar voor de economische impact van de sector zijn zij van groot belang. Vaak zijn zij in de grotere plaatsen gevestigd.

Project in het kort

Projectnaam: Bezoek Gerrit

Initiatiefnemer: Den Hâneker

Projectpartners: VVV Zuid-Holland Zuid, Avonturenboerderij Molenwaard, Gemeente Molenwaard, Stichting Wereld Erfgoed Kinderdijk, Gebiedsplatform Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, Plaatselijke bedrijven, zoals Restaurant De Burgemeester, Golfbaan 9 Par 3, Initiatief De Gespreide Herberg, Zuivelcoöperatie Deltamilk B.A., ondernemers uit de achterban van Den Hâneker

Belanghebbenden: Provincie Zuid-Holland en gemeente Molenlanden

Contactpersoon: Desiree Aantjes, Projectleider, desiree@denhaneker.nl

Regio: Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

LEADER thema: Duurzaamheid en versterking relatie stad en land

LEADER subsidie: € 72.600,- (LEADER € 36.300,- ; bijdrage Zuid-Holland € 18.150,- ; Regio AV € 18.150,-)

Totale projectkosten: € 181.500,-

Looptijd project: 1 april 2019 tot 31 december 2020

Website: www.denhaneker.nl

Weids Bloemendaal

In 2030 is polder Bloemendaal een prachtige weidse en natuurlijke polder. De nu nog oude sierteeltpolder is dan een polder met koeien in de wei, voldoende rustplekken voor weidevogels in het land en volop wandel- en fietsmogelijkheden voor de bewoners uit de omliggende dorpen en steden als Gouda en Waddinxveen.

Wandelaars nemen het pad langs de potstal met Wagyu-runderen, over het veenweideperceel naar de Winterdijk die dwars door Polder Bloemendaal loopt. Vanaf deze dijk hebben wandelaars een fantastisch zicht over de polder. De wandeling gaat verder naar de vogelkijkhut en het educatiecentrum over natuur, landschap en poldergeschiedenis. De nattere percelen in de polder zijn dan begroeid met lisdoddes, wilgen en gagels, deze gewassen vormen het voedsel voor de runderen of het strooisel in de potstal. Het vlees van de runderen is te koop bij de boerderijwinkel en bij slaggers in de buurt, uiteraard staat het Wagyu-rund op de menukaart van lokale restaurants.

Natuur polder

Stichting Weids Bloemendaal kreeg eind 2018 het bericht dat de LEADER Polders met Waarden subsidie is toegekend. De Europese Unie, Provincie Zuid-Holland en gemeente Waddinxveen investeren gezamenlijk bijna 420 duizend euro in Polder Bloemendaal. De LEADER subsidie wordt gebruikt voor de aanleg van een wandelgebied, de bouw van een serrepotstal, de aanleg van een perceel voor natte teelten en de bouw van een educatiecentrum. Dit alles wil stichting Weids Bloemendaal realiseren in samenwerking met lokale bedrijven, Tas Boomkwekerij, Niesing Melkveehouderij & Weidevogels en Delphy, gemeente Waddinxveen en Staatsbosbeheer.

Project in het kort

- **Projectnaam:** Weids Bloemendaal
- **Initiatiefnemer:** Stichting Weids Bloemendaal
- **Projectpartners:** Tas Boomkwekerij, Delphy, Niesing Melkveehouderij & Weidevogelbeheer
- **Belanghebbenden:** Provincie Zuid-Holland en gemeente Waddinxveen
- **Contactpersoon:** Arie-Jan Broere, 0182-394496, Arie-Jan@broereberegening.nl
- **Regio:** Gouwe-Wiericke
- **LEADER thema:** Duurzaamheid
- **LEADER Subsidie:** € 167.831,- (POP3 € 83.915,-, provincie Zuid-Holland € 41.957,-, gemeente Waddinxveen € 41.947,-)
- **Totale projectkosten:** € 420.000,-
- **Looptijd project:** 1 juli 2018 tot en met 1 juli 2021
- **Website:** <https://stichtingweidsbloemendaal.nl/>

De Gespreide Herberg

De Alblasserwaard is een prachtige regio die jaarlijks door honderdduizenden mensen wordt bezocht. De Gespreide Herberg wil dat deze bezoekers langer kunnen genieten van deze streek door hen duurzame logies te bieden in herbergjes op unieke locaties in de polder.

De Gespreide Herberg kreeg eind 2018 het bericht dat de LEADER Polders met Waarden subsidie is toegekend. Provincie Zuid-Holland, Gemeenschappelijke Regeling Alblasserwaard-Vijfheerenlanden en de Europese Unie investeren gezamenlijk 70 duizend euro in De Gespreide Herberg.

Duurzaam bouwen

De herbergjes zijn niet alleen duurzaam en energieneutraal, ze worden waar mogelijk ook gemaakt van gerecycled materiaal. “Het bouw materiaal oogsten we uit de eigen regio”, legt initiatiefneemster Lianne Dölle-Addink uit. “Bouw borden van afgeronde projecten zijn bijvoorbeeld prima bruikbaar voor de aftimmering. We willen, samen met de ‘afvalverwerkers’ in de regio een oogstkaart maken, zodat wij weten wat er beschikbaar is en zij weten met welke materialen ze ons blij kunnen maken.”

“Ook na de ontwikkeling van de eerste huisjes gaat onze zoektocht naar duurzame innovaties verder”, vertelt Lianne enthousiast. “Zo onderzoeken we of het mogelijk is om van zaagsel en schimmeldraden isolatiemateriaal te laten maken. Het zaagsel is afval van een lokale meubelmaker. Samen met innovatieve partners is het wellicht mogelijk om daar weer bouw materiaal van te maken.”

Opdrachten voor studenten

De bouw van de huisjes vormt belangrijke praktijkervaring voor de MBO studenten van het Da Vinci college. Ze werken in multidisciplinaire teams en leren over biobased, circulair en off-grid bouwen. De Gespreide Herberg wil een erkend leerbedrijf worden en er zo voor zorgen dat de studenten ook na de bouw betrokken blijven voor onderhoud en exploitatie.

Polder passend

De duurzame herbergjes worden verspreid door de regio geplaatst op boerenerven en andere mooie locaties. Doordat het steeds gaat om een enkel herbergje passen deze logiesaccommodaties perfect in het weidse polderlandschap.

“Het bouw materiaal oogsten we uit de eigen regio”

Door de herbergjes energieneutraal te bouwen en te voorzien van bijvoorbeeld een ecotoilet en terugwin-douche is er geen rioolaansluiting nodig. “Dat geeft veel mogelijkheden om te overnachten op bijzondere locaties. Midden in het weiland, in de boomgaard of in een prachtige landschapstuin; het kan allemaal.”

Overnachten in stijl

Het LEADER project draait om de ontwikkeling en de bouw van de eerste twee duurzame herbergjes. Na eventuele aanpassingen en verdere innovaties worden er nog meer herbergjes gebouwd. En dan is het moment aangekomen om de eerste gasten te ontvangen. “Wij werken hierbij graag samen met de eigenaren van het land waarop de herbergjes worden geplaatst. Als zij dat leuk vinden, dan kunnen zij optreden als gastheer of gastvrouw en bijdragen om de gasten een unieke polderbeleving te bieden. Stel dat het herbergje op

een boerenerf staat, zou het leuk zijn als de gasten mee mogen melken bijvoorbeeld.” De Gespreide Herberg wil niet alleen overnachtingsmogelijkheden bieden, maar ook de streek en lokale activiteiten introduceren bij de gasten en allerlei mogelijkheden bieden om de regio op een duurzame manier te ontdekken.

Als de pilotfase goed verloopt dan worden er in de komende jaren tientallen herbergjes verspreid door de Alblasserwaard gebouwd. Lianne heeft tot slot nog een oproep: “Met de eerste landeigenaren en gemeentes zijn we al in gesprek. Maar belangstellenden worden van harte uitgenodigd contact met ons op te nemen. De Gespreide Herberg huurt de locatie van de landeigenaar, die verder geheel wordt ontzorgd.” Doel is om na afsluiting van het LEADER project door te ontwikkelen tot een duurzaam totaalconcept met tientallen herbergjes verspreid door de Alblasserwaard.

Project in het kort

Projectnaam: De Gespreide Herberg

Initiatiefnemer: De Gespreide Herberg

Projectpartners: Da Vinci College

Belanghebbenden: Provincie Zuid-Holland en Gemeenschappelijke Regeling Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

Contactpersoon: Lianne Dölle-Addink, 06-43987706, info@gespreideherberg.nl

Regio: Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

LEADER thema: [Duurzaamheid en versterking relatie stad en land](#)

LEADER Subsidie: € 70.000,- (Regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden € 17.500,- ; Provincie Zuid-Holland € 17.500,- ; Europese bijdrage uit het Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling € 35.000,-)

Totale projectkosten: 240.405,- euro

Looptijd project: 1 juni 2018 tot en met 31 mei 2021

Website: www.slapenindemolen.nl

Kaas Experience Center Bleskensgraaf

Zuivelcoöperatie Deltamilk kreeg midden in de zomer van 2018 het goede nieuws. De aanvraag van LEADER subsidie voor het Kaas Experience Center is goedgekeurd. De monumentale boerderij naast zuivelfabriek De Graafstroom in Bleskensgraaf wordt de komende jaren gerestaureerd en ingericht als bezoekerscentrum met alle informatie over boerderijen en kaas. Ook het erf rondom de boerderij wordt opnieuw ingericht met een moestuin, terras en speeltuin.

De Europese Unie, provincie Zuid-Holland en de Gemeenschappelijke Regeling Alblasserwaard-Vijfheerenlanden investeren gezamenlijk 198.000 euro. De LEADER bijdrage wordt gebruikt voor het energieneutraal maken van het bezoekerscentrum en het landschappelijk inrichten van de entree. Ook wordt er geïnvesteerd in eigentijdse informatie en educatie. Verder wordt er onderzocht of elektrisch vervoer van en naar het nieuwe experience center mogelijk is en er wordt actief deelgenomen aan de Groene Cirkel Kaas om de kaas zo duurzaam mogelijk te produceren.

Molens en kaas

Jan Boele, projectleider, vertelt hoe het idee voor het project is ontstaan: “Zuivelcoöperatie Deltamilk kreeg in 2014 de kans om de rijksmonumentale boerderij naast de zuivelfabriek in Bleskensgraaf aan te kopen. Dat was een unieke kans om een bezoekerscentrum te realiseren en zo een plek te creëren om te laten zien waar de zuivelcoöperatie voor staat ‘Samen werken – met respect voor mens, dier en aarde – aan eerlijke producten met een goed en gezond rendement’.”

“De boerderij en het boerenerf bevatten nog veel elementen van de bedrijfsvoering van de 17^e tot 20^e eeuw, zoals een kaaskelder, voorhuis, stookhuis en een varkensschuur. De boerderij biedt dus uitstekende kansen om het proces van koe tot kaas te laten zien. Bovendien ligt de boerderij midden in het polderlandschap van de Alblasserwaard waarin de bemalingsgeschiedenis in samenhang met de molens van Kinderdijk en een aanwezig dieselmemaal goed te zien is. Dit samen maakt dat alle ingrediënten hier aanwezig zijn om jong en oud te laten zien en beleven hoe hier door de eeuwen heen is gewoond, geleefd en gewerkt.”

“Door dit project te koppelen aan de Cheesetrail die van Amsterdam naar Leerdam loopt, wordt er een nieuwe hotspot aan de trail toegevoegd voor de toerist die alles wil weten van de Hollandse kazen. Bovendien wordt in samenwerking met Werelderfgoed Kinderdijk een arrangement gemaakt met molens en kaas in de hoofdrol.”

Verleden, heden en toekomst

“Het mooie van dit project is dat we de bedrijfsvoering uit het verleden en heden laten zien en tegelijkertijd de stap maken naar een duurzame toekomst. Zo maken we de cirkel rond. De LEADER bijdrage wordt vooral ingezet om alle onderdelen van het project zo duurzaam mogelijk uit te voeren.”

Boele: “Hoe maak je bijvoorbeeld een monumentale boerderij en een oude varkensschuur energieneutraal? Op zo’n manier dat de oude elementen niet verloren gaan? Zonnepanelen plaatsen op een rieten dak is geen goed idee. En van een windmolen plaatsen in de open polder wordt ook niet iedereen enthousiast. Het moet dus anders. Samen met Energiecoöperatie De Knotwilg zoeken we naar andere oplossingen. We maken daarbij gebruik van de nieuwste technieken om de boerderij van het gas af te krijgen en energieneutraal te maken.”

“Samen met TU Delft onderzoeken we verder de mogelijkheden om een deel van de bezoekers met elektrisch vervoersmiddelen van onder andere Kinderdijk naar het experience center te laten reizen. Tegelijkertijd richten we het parkeerterrein zo in dat we voldoende capaciteit hebben en dat het past binnen het polderlandschap. Over een pad met bloemrijke bermen wandelen bezoekers van het parkeerterrein achter de kaasfabriek naar het bezoekerscentrum. Zo start de echte polderbeleving al op de parkeerplaats.”

“Naast een energieneutrale boerderij en elektrisch vervoer naar het bezoekerscentrum zijn er nog veel meer onderwerpen die aandacht nodig hebben om volledig duurzaam te werken,” vervolgt Jan Boele. “Denk aan het tegengaan van bodemdaling, verminderen van CO2 uitstoot en vergroten biodiversiteit. Om onze ervaringen met deze en andere duurzame ontwikkelingen te delen werken we samen binnen de Groene Cirkel Kaas. Hiermee willen we bij andere ondernemers het duurzame bewustzijn vergroten en onze ervaringen met deze voorbeeldprojecten delen.”

Ontdekken en beleven

“Het doel is 50.000 bezoekers per jaar te ontvangen die het traject van koe tot kaas door de eeuwen heen gaan ontdekken en beleven. Niet met standaard informatiepanelen en tentoonstellingen maar met activiteiten, workshops en apps in verschillende talen. De bezoekers aan het experience center zijn toeristen uit het buitenland, door de samenwerking met Werelderfgoed Kinderdijk en Cheesetrail. Verder mikken we op bezoekers uit de omliggende steden als Rotterdam, Dordrecht en Gorinchem.”

Samen verder

Opvallend is dat voor al deze activiteiten wordt samengewerkt met veel lokale ondernemers, regionale organisaties en landelijke partijen. Jan Boele: “Het aantal samenwerkingspartners zal de komende tijd alleen maar gaan groeien. We willen iedereen betrekken van de lokale melkveehouder tot Internationale onderzoeksinstituten. Mijn motto is dan ook ‘alleen ga je sneller, maar samen kom je verder’.

Project in het kort

- **Projectnaam:** Kaas Experience Center Bleskensgraaf
- **Initiatiefnemer:** Zuivelcoöperatie Deltamilk B.A.
- **Projectpartners:** Gemeente Molenwaard, Avres, Stichting Werelderfgoed Kinderwijk, TU Delft, Energiecoöperatie De Knotwilg, Stichting Boerderij & Erf, Regionale gemalenstichting Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, Historische Vereniging Binnenwaard, Gebiedsplatform Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Groene Hart Werkt!, Gebiedscoalitie Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, WSRL, ASN Bank, Klankbordgroep Bleskensgraaf, verschillende lokale bedrijven en de bij de coöperatie aangesloten 180 melkveehouderij bedrijven
- **Belanghebbenden:** Provincie Zuid-Holland en Gemeenschappelijke Regeling Alblasserwaard-Vijfheerenlanden
- **Contactpersoon:** Jan Boele, projectleider MVO, 06-16221757, boele1@hetnet.nl
- **Regio:** Alblasserwaard-Vijfheerenlanden
- **LEADER thema:** [Duurzaamheid en versterking relatie stad en land](#)
- **LEADER subsidie:** € 196.000,- (POP3 € 98.000,-, provincie Zuid-Holland € 49.000,-, Regio AV € 49.000,-)
- **Totale projectkosten:** € 490.000
- **Looptijd project:** 1 januari 2018 tot en met 31 december 2020
- **Website:** www.degraafstroom.com

Topsurf Stad en Topsurf Natuur

Topsurf krijgt als eerste project in regio Polders met Waarden een LEADER bijdrage! Initiatiefnemer Mark Hensen van Topsurf Nederland kreeg op 8 november 2017 bericht van provincie Zuid-Holland dat de gevraagde LEADER bijdrage is toegekend. De Europese Unie, provincie Zuid-Holland en gemeente Rotterdam investeren gezamenlijk bijna 37 duizend euro in dit project.

Mark Hensen legt kort uit waar het project om gaat: “Mest van boeren, bagger uit waterpartijen en groen van gemeenten, waterschappen en recreatiegebieden zijn organische reststromen die nu vaak tegen hoge kosten worden afgevoerd. Tegelijkertijd wordt door dezelfde partijen grond(verbeteraar) aangekocht.

Met het project Topsurf maken we van de lokaal en regionaal verkregen organische reststromen een grondverbeteraar. Door de organische reststromen in de juiste verhoudingen te mengen is het mogelijk om (pot)grond voor (moes)tuinen en bloembakken te maken (Topsurf Stad) en grondverbeteraar voor natuurgebieden (Topsurf Natuur). Met dit project wordt allereerst de technische en financiële haalbaarheid onderzocht. Daarna volgt een fieldlab in de Krimpenerwaard en Rotterdam. Als alle resultaten positief zijn kunnen we opschalen en definitief van start.”

Multi-benefits van Topsurf

Hensen vervolgt: “Weinig mensen weten dat er nu hoogveen uit de Baltische Staten wordt aangekocht om potgrond van te maken. De milieu en ecologische schade van de hoogveen afgravingen is enorm. Het is toch prachtig als dat niet meer nodig is en we van eigen organische reststromen een veenproduct maken.

Maar er zijn nog meer positieve effecten te benoemen van het project, niet alleen voor de natuur en het milieu, maar zeker ook financieel. Restgroen hoeft niet langer te worden afgevoerd, maar wordt een grondstof. Er zijn veel minder transportbewegingen, omdat afvoer en verwerking lokaal plaatsvindt. En tot slot wordt Topsurf Stad op maat gemaakt voor de bloembakken en openbaar groen in Rotterdam. Het gebruik van kunstmest om de bloemen en planten goed te laten groeien is door de voedselrijkdom van het Topsurf Stad-mengsel waarschijnlijk niet meer nodig.

Kortom het restgroen uit de stad Rotterdam blijft in de stad en wordt lokaal verwerkt tot (pot)grond voor de plantenbakken in Rotterdam. Reststroom wordt grondstof, er zijn minder transportbewegingen, gebruik van kunstmest is niet meer nodig en er is geen natuurschade in de Baltische Staten. Dat is waar het project Topsurf om gaat, dat zijn de multi-benefits van Topsurf.

Project in het kort

- **Projectnaam:** Topsurf Stad en Topsurf Natuur
- **Initiatiefnemer:** Topsurf Nederland BV
- **Projectpartners:** Gemeente Rotterdam
- **Belanghebbenden:** Gemeente Krimpenerwaard, Hoogheemraadschap van Schieland, Natuur en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta en Zuid-Hollands Landschap
- **Contactpersoon:** Mark Hensen, 06-11300583, mark@topsurf-nederland.nl
- **Regio:** Krimpenerwaard
- **LEADER thema:** [Duurzaamheid en relatie stad-land](#)
- **LEADER subsidie:** € 36.776 (POP3 € 18.381,-, bijdrage Zuid-Holland € 9.194,-, gemeente Rotterdam € 9.194,-)
- **Totale projectkosten:** € 91.940,-
- **Looptijd project:** November 2017 tot mei 2018
- **Website:** www.topsurf-nederland.nl